

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА И ИТАЛИЈАНСКАТА ВЛАДА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Македонската влада и Италијанската влада за поттикнување и заемна заштита на инвестициите,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 9 јули 1997 година.

Број 08-2334/1
9 јули 1997 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Киро Глигоров, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Тито Петковски, с.р.

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА И ИТАЛИЈАНСКАТА ВЛАДА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

Член 1

Се ратификува Договорот меѓу Македонската влада и Италијанската влада за поттикнување и заемна заштита на инвестициите, склучен на 26 февруари 1997 година во Скопје.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски, италијански и на англиски јазик гласи:

ДОГОВОР

МЕЃУ МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА И ИТАЛИЈАНСКАТА ВЛАДА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

Македонската Влада и Италијанската Влада (во натамошниот текст: Договорни Страни),

со желба за создавање на поволни услови за поттикнување на меѓусебната стопанска соработка, а особено капиталното инвестирање на инвеститори од едната Договорна Страна на територијата на другата Договорна Страна; и имајќи предвид дека преку поттикнувањето и заемната заштита на инвестициите, врз основа на меѓународните договори, ќе се стимулираат деловни потфати, со кои ќе се унапредува стопанскиот развој на двете Договорни Страни;

се согласија за следното:

Член 1- Дефиниции

За целите на овој договор:

1. Изразот "инвестиција" се однесува на било кој вид на имот што го инвестирало физичко или правно лице на едната Договорна Страна на територијата на другата Договорна Страна, во согласност со законите и прописите на таа Договорна Страна, без оглед на одбраната правна форма и рамка.
Овој израз "инвестиција" не ги опфаќа побарувањата од трговски зделки чиј предмет е набавка на стоки или услуги или кредити, доколку не се работи за заеми, кои според целта и обемот, имаат карактер на учество (слични на заемите за учество).
Без да се ограничи општото значење на горниот текст, изразот инвестиција опфаќа посебно, но не и исклучиво:
 - а) подвижен и неподвижен имот и други *in rem* права на сопственост, вклучувајќи ги реалните гарантни права врз сопственоста на некоја трета Страна, до износот кој може да се инвестира, како што се хипотеки, залози и гаранции.

- б) акции, обврзници, сопственички удели, како и владини и други видови на хартии од вредност воопшто;
- в) побарувања во пари или било кои други права на услуги кои имаат економска вредност, а се врзани за инвестицијата, како и реинвестирани износи и капитални добивки;
- г) авторски права, трговски знаци, патенти, индустриски дизајн и други видови на интелектуална и индустриска сопственост, know-how, деловни тајни, деловни имиња и goodwill;
- д) било кој вид на стопански права стекнати со закон или договор и било кој облик на лиценци и франшизи одобрени во согласност со важечките прописи за стопански активности, вклучувајќи го правото за вршење на истражувања, екстракција и експлоатација на природните ресурси.
- ф) зголемената вредност на основната инвестиција.

Било каква промена на формата на инвестицијата не влијае врз природата на самата инвестиција.

2. Изразот "инвеститор" означува било кое физичко или правно лице од едната Договорна Страна кое инвестира на територијата на другата Договорна Страна, како и подружници и филијали и канцеларии во странство под контрола на овие физички и правни лица.
3. Изразот "физичко лице", за двете Договорни Страни, го означува физичкото лице кое има статус на државјанин на една Договорна Страна, во согласност со нејзините закони.
4. Изразот "правно лице", за двете Договорни Страни, го означува било кое правно лице кое има седиште на територијата на едната Договорна Страна и е регистрирано од нејзина страна.
5. Изразот "приход" ги означува паричните износи добиени од инвестиција, опфаќајќи особено профити или камати, приходи од камати, капитални добивки, дивиденди, авторски хонорари или провизии, надомест за технички услуги, како и други форми на исплати били да се во пари или во натура.

Изразот "територија" означува:

- a) за македонската страна: нејзиното копно, воздушен простор, внатрешните езерски води и дното над кои таа има јурисдикција и суверени права со цел истражување, искористување, заштита и управување со природните ресурси, согласно со внатрешната јурисдикција и меѓународното право
- б) за италијанската страна: подрачјето опфатено со копнените граници, како и воздушниот простор и морето, морските и подморските зони над кои остварува, во согласност со нејзините национални закони и прописи и меѓународното право, суверени права или јурисдикција.
7. Изразот "договор за инвестирање" означува договор меѓу едната Договорна Страна (или нејзините агенции или институции) и инвеститор од другата Договорна Страна кој се однесува на инвестиција.
8. Изразот "недискриминаторски третман" го означува третманот кој е барем еднакво поволен како и поповолниот национален третман или како третманот на најповластена нација.
9. Изразот "право на пристап" го означува правото за извршување на инвестиција на територијата на другата Договорна Страна.

Член 2- Поттикнување и заштита на инвестициите

1. Секоја Договорна Страна ќе ги поттикнува и ќе создава поволни услови за инвестирање на нејзината територија на инвеститорите на другата Договорна Страна.
2. Инвеститорите од едната Договорна Страна ќе имаат право на пристап за инвестирање на територијата на другата Договорна Страна, а ова право нема да е понеповолно од правото дадено во Член 3.1.
3. Двете Договорни Страни во текот на целото време ќе обезбедат праведен и непристрасен третман за инвестициите на инвеститорите од другата Договорна Страна. Двете Договорни Страни ќе обезбедат раководењето, одржувањето, користењето, трансформацијата,

уживањето и одобрувањето на инвестициите на инвеститорите од другата Договорна Страна на сопствената територија, како и компании те и претпријатијата во кои се извршуваат овие инвестиции, на ниеден начин да не станат предмет на неправедени или дискриминаторни мерки.

4. Секоја Договорна Страна ќе создаде и ќе применува, на сопствената територија, правна рамка која го гарантира континуитетот на правниот третман на инвеститорите, вклучувајќи ја и законитоста, со добра верба, на сите постапки преземени против секој одделен инвеститор.

Член 3- Клаузула за национален третман и за најповластена нација

1. Двете Договорни Страни, во рамки на нивната територија, на инвестициите на инвеститорите на другата Договорна Страна, како и на приходот од нив, ќе обезбедат третман кој не е помалку поволен од третманот на инвестициите и приходите од нив на сопствените инвеститори или инвеститорите на трети Држави.
2. Ако од законодавството на едната Договорна Страна, или од постојните меѓународни обврски, или обврски кои можат да се јават во иднина за една од Договорните Страни, произлезе правна рамка според која на инвеститорите на другата Договорна Страна ќе им се даде поповолен третман од оној кој е предвиден со овој Договор, третманот кој ќе се даде на инвеститорите на другите страни ќе се применува и за инвеститорите на наведената Договорна Страна за постојните односи.
3. Одредбите од точките 1 и 2 на овој Член нема да се така формулирани да ја обврзуваат едната Договорна Страна да ги прошири на инвеститорите на другата Договорна Страна користите од било кој третман, преференција или привилегија кои првата Договорна Страна може да ги додели на инвеститорите на трета Држава врз основа на:

(1) членство во економска унија, царинска унија, слободна трговска зона, монетарна унија или слични меѓународни спогодби со кои се основаат такви униии или други форми на меѓународна соработка во кои секоја Договорна Страна е или може да постане страна, или

(2) било која меѓународна спогодба или аранжман кои целосно или делумно се однесуваат на избегнување на двојното одано чување или за олеснување на малограни чниот промет.

Член 4- Надомест на штети и загуби

1. Ако инвеститорите на едната Договорна Страна претрпат штета или загуба во инвестициите на територијата на другата Договорна Страна заради војна, други видови на оружени судири, вонредна состојба, граѓански немири или други слични настани, Договорната Страна во која е извршена инвестиција ќе понуди адекватен надомест за таквите загуби или штети, без оглед дали наведените загуби или штети настанале поради активноста на владините сили или поради други субјекти. Компензационите исплати ќе бидат слободно трансферибилни и ќе се извршат без неоправдано задоцнување.

Инвеститорите ќе имаат ист третман како и државјаните на другата Договорна Страна и никогаш, нема да имаат третман кој е понеповолен од оној кој се дава на инвеститори од трети Држави.

Член 5- Национализација и експропријација

1. Инвестициите на инвеститорите на било која Договорна Страна нема да бидат национализирани, експроприрани или подложени на мерки кои имаат ефект еднаков на национализација (во понатамошниот текст : експропријација) на територијата на Договорната Страна освен кога станува збор за јавен интерес . Експропријацијата треба да се изврши според законски процес, на недискриминаторска основа, со адекватна компензација која ќе се ефектуира без неоправдано задоцнување. Износот на компензацијата треба да одговара на пазарната вредност на експроприраната инвестиција непосредно пред експропријацијата или пред претстојната експропријација да стане општо познат факт, во зависност што е порано, и ќе вклучува камата пресметана до денот на исплатата, при што исплатата ќе биде слободно трансферибилна и ќе се изврши без неоправдано задоцнување.
2. Во случај предметот на национализација или експропријација или слично да претставува заедничко вложување, инвестицијата на инвеститорот ќе се вреднува во валутата во која е извршено инвестирањето.

Компензацијата ќе се смета за праведна ако е исплатена во валутата во која странскиот инвеститор ја извршил инвестицијата, или во било која друга валута која инвеститорот ќе ја прифати.

Компензацијата ќе се изврши без неоправдано задоцнување, во период не подолг од три месеци од денот на донесувањето на одлуката за нејзината вредност.

Компензацијата ќе вклучува камата пресметана врз основа на шест-месеч на LIBOR основа, од денот на национализација или експропријација до денот на ефектуирање на исплатата.

3. Засегнатиот инвеститор ќе има право, според законите и прописите на Договорната Страна која ја извршила експропријацијата, на промптна ревизија на неговиот случај од страна на судска или друга независна институција од таа Договорна Страна и на проценка на неговата инвестиција, согласно со принципите од овој Член.
4. Доколку инвеститорот и компетентното тело неможат да се спогодат, износот на компензацијата ќе биде определен согласно со процедурата за решавање на спорови предвидена во Член 9 на овој Договор.

Компензацијата ќе биде слободно трансферибилна.

5. Во случај Договорната Страна и инвеститорот да не можат да се договорат за национализацијата или експропријацијата, компензацијата ќе се определи врз основа на истите параметри и девизни курсеви земени предвид во документите за започнување на инвестицијата. При компензацијата ќе се примени важежниот девизен курс на датумот непосредно пред објавувањето на национализацијата или експропријацијата.
6. Доколку експроприраниот имот, било целосно или делумно, не служи за предвидените цели од јавен интерес, согласно со одлуката за експропријација базирана на закон, експроприраниот сопственик или неговиот застапник имаат право повторно да го откупат имотот по пазарна вредност.

Член 6- Репатријација на капитал, профити и приходи

1. Секоја Договорна Страна ќе ги гарантира следниве преноси на инвеститорите од другата Страна во странство, кои треба да се извршат без неоправдано задоцнување, во било која конвертибилна валута:

- а) капитал и дополнителен капитал, вклучувајќи ги реинвестираните приходи за одржување и за зголемување на инвестицијата;
- б) нето приходи, дивиденди, авторски хонорари, надоместоци за помош и технички услуги, камати и други облици на профит;
- в) средства стекнати од продажба или од ликвидација на целата или на дел од инвестицијата;
- г) средства за отплата на заеми и камати кои потекнуваат од заемите кои се врзани за инвестицијата;
- д) награди и надоместоци исплатени на државјани на другата Договорна Страна заради извршената работа и пружените услуги врзани за инвестицијата на територијата на другата Договорна Страна, во износ и на начин пропишан од националното законодавство и важечките прописи.

2. Без да се ограничи обемот на членот 3 од овој Договор, за преносите од точка 1 на овој Член ќе се применува истиот повластен третман кој е договорен за инвестициите на инвеститорите од трети Држави, доколку е тоа поповолно.

Член 7 - Суброгација

Ако една Договорна Страна или нејзина институција обезбеди гаранција за некомерцијални ризици за инвестицијата на еден нејзин инвеститор на територијата на другата Договорна Страна, и изврши плаќање на инвеститорот по основ на гаранцијата, другата Договорна Страна ќе го признае таквиот пренос на права во корист на првата Договорна Страна. При преносот на плаќањата на Договорната Страна или нејзина институција по основ на суброгацијата, ќе се применуваат одредбите од Членовите 4,5 и 6 на овој Договор.

Член 8- Постапката за пренос

1. Сите трансфери, наведени во Членовите 4,6 и 7 ќе се извршат во конвертибилна валута по официјалниот девизен курс на денот на трансферот, под услов трансферот да се изврши во рок од пет работни дена од датумот на поднесеното барање.
2. Било кој трансфер ќе се изврши по подмирувањето на сите фискални обврски. Овие фискални обврски ќе бидат подмирени кога инвеститорот ќе ги изврши постапките утврдени со законот на Договорната Страна на чија територија се извршила инвестицијата.

Член 9- Решавање на спорови меѓу инвеститорите од едната Договорна Страна и другата Договорна Страна

1. Било кој спор меѓу едната Договорна Страна и инвеститорите на другата Договорна Страна кој е врзан за инвестицијата, вклучувајќи ги споровите во врска со висината на надоместот, ќе се решава спогодбено, колку е тоа можно.
2. Ако инвеститорот со некое лице од друга Договорна Страна склучил договор за инвестирање, ќе се применува постапката предвидена во тој Договор.
3. Доколку спорот не се разреши спогодбено или во рамки на инвестициониот договор во рок од шест месеци од денот на писменото барање за разрешување на спорот, спорот може да продолжи, по одлука на инвеститорот да се решава во:
 - а) суд кој има јурисдикција на територијата на Договорната Страна;
 - б) ad hoc Арбитражен Суд, во согласност со арбитражните правила на Комисијата за меѓународно трговско право на ООН (UNCITRAL); а Договорната Страна - домаќин има обврска да ја прифати арбитражата.
 - в) Меѓународниот центар за решавање на инвестициони спорови, во согласност со арбитражната постапка од Конвенцијата за решавање на инвестиционите спорови меѓу Држави и државјани на

други Држави потпишана во Вашингтон на 18 март 1965 година,
ако или откако двете Договорни Страни ќе ја потпишат.

4. Двете страни нема да започнат да водат преговори преку дипломатски канали околу некој спор, кој е предмет на арбитражна постапка или на веќе започната судска постапка, се додека овие постапки не се завршат, а едната од Договорните Страни не се повинува на пресудата на Арбитражниот Суд или Судот, во текот на предвидениот временски рок од пресудата, или во текот на временски период утврден според меѓународни или домашни прописи кои можат да се применат на случајот.

Член 10- Решавање на спорите меѓу Договорните Страни

1. Спорите кои ќе се јават меѓу Договорните Страни во врска со толкувањето и примената на овој Договор , колку е тоа можно, се решаваат спогодбено преку дипломатски канали.
2. Доколку Договорните Страни не можат да постигнат спогодба за спорните прашања во рок од шест месеци од денот кога едната Договорна Страна писмено ја известува другата Договорна Страна, за тие прашања ќе одлучува, врз основа на барање од било која Договорна Страна, ad hoc арбитражен суд во согласност со овој Член.
3. Арбитражниот суд ќе биде конституиран на следниов начин: во рок од два месеци по приемот на барањето за арбитража, секоја Договорна Страна ќе именува по еден член на трибуналот. Претседателот на судот ќе се именува во рок од три месеца по именувањето на другите два арбитра на Арбитражниот Суд.
4. Ако именувањата не се извршат во рокот од точка 3 на овој Договор, на барање на едната Договорна Страна може, ако пропаднат другите аранжмани, претседателот на Меѓународниот суд на правдата да го именува претседателот. Ако претседателот на Меѓународниот суд е државјанин на една од Договорните Страни или поради некоја причина е спречен да го изврши именувањето, претседателот ќе го именува потпретседателот на Судот. Ако потпретседателот на Судот е

државјанин на една од Договорните Страни или е спречен во вршењето на својата функција, поради некои причини, претседателот ќе го именува најстариот судија на Судот кој не е државјанин ниту на една од Договорните Страни.

- Одлуката на Арбитражниот Суд се донесува со мнозинство на гласови, а неговите одлуки се задолжителни. Договорните Страни ќе ги сносат сопствените трошоци од арбитражната постапка, вклучувајќи ги трошоците за сопствените претставници на расправите. Трошоците направени од страна на претседателот и останатите трошоци ќе бидат сразмерно платени од страна на Договорните Страни.

Арбитражниот Суд ќе ја одреди постапката.

Член 11- Односи меѓу Владите

Одредбите од овој Договор ќе се применуваат без оглед дали Договорните Страни воспоставиле дипломатски или конзуларни односи.

Член 12- Примена на други одредби

- Доколку некое прашање освен со овој Договор се регулира и со некој друг Меѓународен договор потпишан од двете Договорни Страни, или со општите меѓународни прописи, ќе се применуваат оние прописи кои се најповолни за Договорните Страни и за инвеститорите.
- Кога договорениот третман кој едната Договорна Страна го дава на инвеститорите на другата Договорна Страна, според законите и прописите или друга регулатива или специфични договори или одобренија за инвестирање или договор, е поповолен отколку третманот од овој Договор, ќе се применува поповолниот третман.
Ако Договорната Страна - домаќин не одобрува таков третман, во согласност со горе наведеното, а инвеститорот поради тоа претрпи штети, инвеститорите ќе се здобијат со право на надомест за тие штети во согласност со Член 4.
- Кога, по датумот на инвестирањето, ќе се изврши модификација на законите, прописите, актите или мерките на економската политика кои се во врска, директно или индиректно, со инвестицијата, ќе се применува истиот третман, по барањето на инвеститорот, кој бил применлив во моментот кога инвестицијата се извршувала.

Член 13- Влегување во сила

Договорот ќе влезе во сила од денот кога двете Договорни Страни меѓусебно се известиле дека нивните законски процедури се завршени.

Член 14- Примена на договорот

Овој Договор, исто така, важи за инвестициите кои инвеститорите на едната Договорна Страна ги имаат извршено во согласност со прописите на другата Договорна Страна на нејзината територија пред стапување во сила на овој Договор. Договорот нема да се применува за споровите кои настанале пред стапување во сила на овој Договор.

Член 15- Времетраење и излегување од сила

1. Договорот ќе остане во сила во тек на 10 години од денот на известување од Член 13 и ќе остане во сила за дополнителен период од 10 години, освен доколку една од Договорните Страни писмено не го откаже во рок од една година, пред денот на истекување на важноста.
2. Инвестициите кои се извршени пред денот на истекнување на важноста на Договорот, според точка 1 од овој Член, одредбите од Членовите 1 до 12 ќе останат во сила во текот на следните десет години по наведените датуми.

КАКО ПОТВРДА ЗА ОНА ШТО СЕ ДОГОВОРИЈА, долупотпишаните лица, кои се целосно ополномоштени од страна на нивните Влади, го потпишаа овој Договор.

СОСТАВЕН ВО Скопје, на ден дваесет и шести февруари илјада деветстотини деведесет и седма година, во два оригинали, на македонски, италијански и англиски јазик, со тоа што секој текст е подеднакво автентичен.

Во случај на спор ќе се применува текстот на англиски јазик.

ЗА МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА

ЗА ИТАЛИЈАНСКАТА ВЛАДА

Министер за надворешни работи

Државен потсекретар за надворешни работи

Љубомир Фрчкоски, с.р.

Пиетро А. Фасино, с.р.

ПРОТОКОЛ

Договорните Страни, исто така, се договорија за следните клаузули, кои претставуваат составен дел на Договорот.

1. Во врска со Членот 1:

Одредбите на овој Договор ќе се применуваат и на сите активности врзани за инвестирање.

Овие активности опфаќаат посебно, но не и исклучиво: организација, надзор, работа, одржување и располагање со компании, филијали, агенции, канцеларии, фабрики или други организации за водење на работите; набавка, користење, заштита и располагање со сите видови имот, вклучувајќи ја интелектуалната сопственост; земање заеми; купување, издавање и продажба на акции и други хартии од вредност; и купување девизи за увоз.

2. Во врска со Членот 2:

а) Секоја Договорна Страна ќе обезбеди ефикасен метод за доставување на барања и за остварување на права во врска со инвестициите и со договорите за инвестирање.

б) Во согласност со своите закони и прописи, секоја Договорна Страна, што е можно поповолно, ќе ги регулира прашањата врзани за влегување, престој и движење на државјани на едната Договорна Страна кои преземаат активности врзани за инвестирањето на територијата на другата Договорна Страна и на членовите на нивните семејства.

в) На правните лица, основани во согласност со постојните закони и прописи на едната Договорна Страна, ќе им биде дозволено да ангажираат најдобри раководни кадри по сопствен избор, без оглед на државјанството, во согласност со законодавството на Договорната Страна домаќин.

3. Во врска со Членот 3:

Сите активности врзани за набавка, продажба и превоз на сировини и полуфабрикати, енергија, горива и средства за производство, како и други видови операции кои се во врска со наведените активности или со

инвестиционите активности по овој Договор, на територијата на секоја Договорна Страна, ќе имаат третман кој не е понеповолен од оној кој се одобрува за слични активности и иницијативи кои ги преземаат сопствени инвеститори или инвеститори од трети земји.

4. Во врска со Членот 5:

Било која мерка преземена во поглед на инвестицијата со која се ограничуваат финансиските извори или другите средства или се нанесува значителна штета на вредноста на истото вложување, преземена во јавен интерес, ќе се смета за една од мерките спомнати во ставот 1 на Членот 5.

5. Во врска со Членот 9:

Според Членот 9 (3) (6), арбитражната постапка ќе се води во согласност со арбитражните стандарди на Комисијата за трговско право на Обединетите Нации (UNCITRAL), КАКО И ВО СОГЛАСНОСТ СО СЛЕДНИВЕ ОДРЕДБИ:

а) Арбитражниот суд ќе биде составен од три судии: ако не се државјани било на едната или на другата Договорна Страна, тие ќе бидат државјани на земја која има дипломатски односи со двете Договорни Страни.

Именувањето на арбитрите, кога е потребно, согласно Правилата на UNCITRAL, ќе го врши Претседателот на Институтот за арбитража на Стокхолмската комора, во својство на овластено лице за именување. Арбитражата ќе се врши во Стокхолм, освен ако Двете Договорни страни не се договорот поинаку.

б) При донесувањето на одлуката, арбитражниот суд ќе ги применува и одредбите содржани во овој Договор, како и принципите на меѓународното право прифатени од двете Договорни Страни.

Признавањето и примената на арбитражната одлука на територијата на двете Договорни Страни ќе се извршува според нивните национални законодавства, во согласност со релевантните меѓународни конвенции потпишани од двете страни.

КАКО ПОТВРДА ЗА ОНА ШТО СЕ ДОГОВОРИЈА, долупотпишаните лица, кои се целосно ополномоштени од страна на нивните Влади, го потпишаа овој Протокол.

СОСТАВЕН ВО Скопје, на ден дваесет и шести февруари илјада деветстотини деведесет и седма година, во два оригинали, на македонски, италијански и англиски јазик, со тоа што секој текст е подеднакво автентичен.

Во случај на спор ќе се применува текстот на англиски јазик.

ЗА МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА

ЗА ИТАЛИЈАНСКАТА ВЛАДА

Министер за надворешни работи

Државен потсекретар за надворешни работи

д-р Љубомир Фрчковски, с.р.

Пиетро А. Фасино, с.р.

**ACCORDO
TRA IL GOVERNO MACEDONE
ED
IL GOVERNO ITALIANO**

SULLA MUTUA PROMOZIONE E PROTEZIONE DEGLI INVESTIMENTI

Il Governo Macedone ed il Governo Italiano (qui di seguito denominati Parti Contraenti),

desiderando creare condizioni favorevoli per una maggiore cooperazione economica fra i due Paesi ed in particolare per gli investimenti di capitale da parte di investitori di una Parte Contraente nel territorio dell'altra Parte Contraente

e

riconoscendo che la promozione e la reciproca protezione di tali investimenti contribuiranno a stimolare iniziative imprenditoriali idonee a favorire la prosperità delle due Parti Contraenti,

hanno convenuto quanto segue:

ARTICOLO 1

Definizioni

Ai fini del presente Accordo:

1. Per "investimento" si intende ogni tipo di bene investito, dopo l'entrata in vigore di questo Accordo, da persone fisiche o giuridiche di una Parte Contraente nel territorio dell'altra, in conformità con le leggi e con i regolamenti di quest'ultima, indipendentemente dalla forma legale scelta, così come dall'ambito legale.

Questo termine "investimento" non include richieste su transazioni di affari il cui scopo è l'acquisizione di beni o servizi o crediti, a meno che esso riguardi prestiti che, sulla base del loro fine e scopo, hanno una forma di partecipazione (simile ai prestiti per partecipazione).

Senza pregiudicare tale contesto di carattere generale, il termine "investimento" indica in particolare, ma non esclusivamente:

- a) beni mobili ed immobili, nonché ogni altro diritto di proprietà in rem, compresi, i diritti reali di garanzia su proprietà di terzi; per quanto impiegabili per investimento, come ipoteche, diritti di pegno e promesse di garanzia;
- b) titoli azionari, obbligazionari, quote di partecipazione, nonché titoli in genere di Stato e di altro tipo;
- c) crediti finanziari o qualsiasi altro diritto per il servizio, aventi valore economico, relativi ad investimenti, nonché i redditi reinvestiti e gli utili di capitale;
- d) diritti d'autore, marchi commerciali, brevetti, designs industriali ed altri diritti di proprietà intellettuale ed industriale, know-how, segreti commerciali, ditta e avviamento;
- e) ogni diritto di natura economica conferito per legge o per contratto, nonché ogni licenza e concessione rilasciata in conformità alle disposizioni vigenti per l'esercizio di attività economiche, comprese quelle di prospezione, coltivazione, estrazione o sfruttamento di risorse naturali;
- f) ogni incremento del valore dell'investimento originario.

Qualsiasi cambiamento della forma dell'investimento non implica un cambiamento nella sua sostanza.

- 2. Per "investitore", si intende qualsiasi persona fisica o giuridica di una Parte Contraente che effettui investimenti nel territorio dell'altra Parte Contraente, come pure le consociate, affiliate e filiali straniere controllate in qualunque modo dalle persone fisiche o giuridiche di cui sopra.
- 3. Per "persona fisica", con riferimento a ciascuna Parte Contraente, si intende qualsiasi persona fisica che abbia per legge la cittadinanza di quello Stato:

- 4 Per "persona giuridica" si intende, con riferimento a ciascuna Parte Contraente, qualsiasi entità avente sede nel territorio di una di esse e da questa ultima riconosciuta.
- 5 Per "redditi" si intendono le somme ricavate da un investimento, ivi compresi, in particolare, profitti o interessi, redditi da interessi, utili di capitale, dividendi, royalties o commissioni, compensi per assistenza tecnica, nonché qualsiasi altra forma di pagamento sia in denaro che in natura;
6. Per "territorio" si intende:
- a) per la parte italiana: "l'area compresa entro i confini terrestri, così come lo spazio aereo, le zone marine e sottomarine sulle quali lo Stato esercita, secondo le proprie leggi e regolamenti e secondo il diritto internazionale, diritti di sovranità o di giurisdizione";
 - b) per la parte macedone: "il suo territorio, lo spazio aereo, le acque interne ed i fondali su cui lo Stato esercita diritti di sovranità o di giurisdizione, al fine di esplorare, sfruttare, conservare ed utilizzare risorse naturali, secondo la propria giurisdizione interna od il diritto internazionale"
7. Per "Accordo di investimento" si intende un accordo fra una Parte Contraente (ovvero le sue Agenzie o Rappresentanze) ed un Investitore dell'altra Parte Contraente circa un investimento.
8. Per "trattamento non discriminatorio" si intende un trattamento che sia favorevole almeno quanto il migliore dei trattamenti nazionali o il trattamento della nazione più favorita.
- 9 Per "diritto d'accesso" si intende il diritto ad essere ammessi ad effettuare investimenti nel territorio dell'altra Parte Contraente.

ARTICOLO 2

Promozione e Protezione degli investimenti

1. Ciascuna Parte Contraente incoraggerà e creerà condizioni favorevoli per gli investitori dell'altra Parte Contraente nella effettuazione di investimenti sul proprio territorio.
2. Gli investitori di una della Parti Contraenti avranno il diritto di accedere alle attività di investimento nel territorio dell'altra Parte Contraente, a condizioni non meno favorevoli di quelle concesse in base all'Articolo 3.1..

3. Le due Parti Contraenti assicureranno in ogni momento un trattamento giusto ed equo agli investimenti degli investitori dell'altra Parte Contraente. Le due Parti Contraenti assicureranno che la gestione, il mantenimento, l'utilizzo, la trasformazione, il godimento o la cessione degli investimenti effettuati nel suo territorio da investitori dell'altra Parte Contraente, nonché le società e imprese in cui tali investimenti sono stati effettuati, non vengano in alcun modo colpiti da provvedimenti ingiustificati o discriminatori.

4. Ciascuna Parte Contraente creerà e manterrà, nel proprio territorio, un quadro giuridico atto a garantire agli investitori la continuità del trattamento giuridico, ivi compreso l'assolvimento, in buona fede, di tutti gli impegni assunti nei confronti di ciascun singolo investitore.

ARTICOLO 3

Trattamento nazionale e clausola della nazione più favorita.

1. Le due Parti Contraenti, all'interno del confine del proprio territorio, accorderanno agli investimenti ed ai relativi redditi degli investitori dell'altra Parte Contraente un trattamento non meno favorevole di quello riservato agli investimenti e relativi redditi dei propri cittadini o degli investitori di Stati Terzi.

2. Nel caso in cui, in base alla legislazione di una delle Parti Contraenti, ovvero agli impegni internazionali in vigore o che potrebbero entrare in vigore in futuro per una delle Parti Contraenti, risultasse un quadro giuridico grazie al quale agli investitori dell'altra Parte Contraente dovesse essere concesso un trattamento più favorevole di quello previsto nel presente Accordo, agli investitori della Parte Contraente in causa si applicherà il trattamento riservato agli investitori di tali altre Parti, anche per i rapporti in corso.

3. Le disposizioni di cui ai punti 1. e 2. del presente Articolo non si applicano ai vantaggi ed ai privilegi che una Parte Contraente riconosce agli investitori di Paesi Terzi per effetto di:

- Una partecipazione ad Unioni Economiche o Doganali, ad un Mercato Comune, ad un'Area di Libero Scambio, ad una Unione Monetaria o ad Accordi Internazionali simili, istituenti tali unioni o

altre forme di cooperazione internazionale delle quali ciascuna Parte Contraente e' o puo' diventare membro;

- ogni accordo internazionale od intesa riguardante, in tutto o in parte, l'obbligo di evitare la doppia imposizione o facilitazioni per gli scambi transfrontalieri.

ARTICOLO 4

Risarcimento per danni o perdite

1 Qualora gli investitori di una delle due Parti Contraenti subiscano perdite o danni negli investimenti da essi effettuati nel territorio dell'altra Parte Contraente a causa di guerre, altre forme di conflitto armato, stati di emergenza, guerre civili o altri avvenimenti analoghi, la Parte Contraente nella quale è stato effettuato l'investimento colpito offrirà adeguato risarcimento per tali perdite o danni, indipendentemente dal fatto che essi siano stati provocati da forze governative o da altri soggetti. I pagamenti in compensazione saranno liberamente trasferibili e avranno luogo senza indebito ritardo.

Gli investitori interessati riceveranno lo stesso trattamento previsto per i cittadini dell'altra Parte Contraente e, in ogni caso, non meno favorevole di quello riconosciuto agli investitori di Paesi Terzi.

ARTICOLO 5

Nazionalizzazione o esproprio

1 Gli investimenti effettuati dagli investitori di ciascuna Parte Contraente non potranno essere nazionalizzati, espropriati o sottoposti a misure di effetto equivalente a nazionalizzazione (di qui in poi denominata "espropriazione") sul territorio della Parte Contraente, eccetto che in caso di pubblico interesse. L'espropriazione verra' condotta a norma di legge:- sulla base di un criterio di non discriminazione e dietro adeguata compensazione che verra' corrisposta senza indebito ritardo. Tale compensazione corrispondera' al valore di mercato dell'investimento espropriato, immediatamente precedente all'espropriazione o prima che l'imminente espropriazione sia diventata di dominio pubblico, includera' per quanto presto possa essere, gli interessi calcolati fino alla data del pagamento, verra' effettuata senza indebito ritardo e sara' liberamente trasferibile.

2. Nel caso in cui l'oggetto di nazionalizzazione o esproprio o simile sia una "joint-venture", l'investimento dell'investitore verra' valutato nella valuta nella quale fu effettuato.
La compensazione sara' considerata giusta ed equa se verra' corrisposta nella valuta in cui l'investitore esterno abbia effettuato l'investimento, o in ogni altra valuta accettata dall'investitore.
La compensazione verra' corrisposta senza indebito ritardo, entro un termine non più lungo di tre mesi dalla data in cui e' stato deciso il suo ammontare.
La compensazione includera' gli interessi calcolati sulla base del tasso LIBOR dei sei mesi a partire dalla data della nazionalizzazione od esproprio fino alla data di effettuazione del pagamento.
3. L'investitore colpito dal provvedimento avra' diritto a norma delle leggi e regolamenti della Parte Contraente che ha effettuato l'espropriazione, ad una pronta revisione del suo caso da parte di un'Autorita' giudiziaria od altra Autorita' indipendente della medesima Parte Contraente ed alla valutazione del suo investimento secondo i principi stabiliti in questo Articolo.
4. Se l'investitore e l'organismo competente non possono raggiungere un accordo, l'ammontare della compensazione sara' determinato sulla base della procedura per il regolamento delle controversie, di cui all'Art. 9 del presente Accordo.
La compensazione sara' liberamente trasferibile.
5. Nel caso in cui una Parte Contraente e l'investitore non possano raggiungere un accordo durante la nazionalizzazione o esproprio, la compensazione sara' basata sugli stessi parametri e tassi di cambio presi in considerazione nei documenti relativi all'inizio dell'investimento. Il tasso di cambio applicato a tale compensazione sara' quello prevalente alla data immediatamente precedente l'annuncio della nazionalizzazione od esproprio.
6. Se la proprieta' espropriata, sia completamente che parzialmente, non serve alla finalita' di pubblico interesse cosi' come era stata anticipata, secondo la decisione sull'espropriazione fondata sulla legge, il proprietario espropriato od i suoi aventi causa hanno diritto al riacquisto della proprieta' al valore di mercato.

ARTICOLO 6

Rimpatrio di capitali, profitti e retribuzioni

1 Ognuna delle Parti Contraenti garantirà che gli investitori dell'altra Parte possano trasferire all'estero, senza indebiti ritardi ed in ogni valuta convertibile:

a) capitali e quote aggiuntive di capitale, compresi i redditi reinvestiti, utilizzati per il mantenimento e l'incremento di investimenti;

b) redditi netti, dividendi, royalties, compensi per assistenza e servizi tecnici, interessi ed altri utili;

c) redditi derivanti dalla totale o parziale vendita o dalla totale o parziale liquidazione di un investimento;

d) fondi destinati al rimborso di prestiti relativi ad un investimento ed al pagamento dei relativi interessi;

e) compensi ed indennità percepiti da cittadini dell'altra Parte Contraente per attività e servizi svolti in relazione ad un investimento effettuato nel territorio dell'altra Parte Contraente, nella misura e secondo le modalità previste dalle leggi e dai regolamenti nazionali vigenti.

2. Senza limitare le finalità dell'Art. 3 del presente Accordo, le Parti Contraenti si impegnano ad assicurare ai trasferimenti menzionati al paragrafo 1 di questo Articolo lo stesso trattamento favorevole che è concesso agli investimenti effettuati da investitori di Stati terzi, nel caso in cui questo sia più favorevole.

ARTICOLO 7

Surroga

Nel caso in cui una Parte Contraente od una sua Istituzione abbia concesso una garanzia assicurativa contro rischi non commerciali per investimenti effettuati da un suo investitore nel territorio dell'altra Parte Contraente ed abbia effettuato pagamenti in base alla garanzia concessa, l'altra Parte Contraente riconoscerà la

surroga dei diritti dell'investitore alla prima Parte Contraente. Per il trasferimento dei pagamenti da effettuare alla Parte Contraente o alla sua Istituzione in virtù di tale surroga, verranno applicate le disposizioni degli articoli 4, 5 e 6 del presente Accordo.

ARTICOLO 8

Modalità di trasferimento

1. Tutti i trasferimenti di cui agli Articoli 4, 6 e 7 verranno effettuati in valuta convertibile al tasso di cambio ufficiale applicato alla data del trasferimento, a condizione che questo abbia luogo nei cinque giorni lavorativi successivi alla data della richiesta.
2. Ogni trasferimento sarà effettuato dopo l'adempimento degli obblighi fiscali.
Tali obblighi fiscali si intendono assolti quando l'investitore abbia adempiuto alle obbligazioni secondo le procedure previste dalla legge della Parte Contraente sul territorio della quale è stato effettuato l'investimento.

ARTICOLO 9

Composizione di controversie tra Investitori e Parti Contraenti

1. Le controversie che dovessero insorgere tra una Parte Contraente e gli investitori dell'altra Parte Contraente in merito agli investimenti, incluse quelle sull'importo degli indennizzi, saranno, per quanto possibile, composte in via amichevole.
2. Nel caso in cui l'investitore ed un'entità di una delle Parti abbiano stipulato un accordo di investimento, si applicherà la procedura in esso prevista.
3. Qualora tali controversie non possano essere risolte amichevolmente, o nel quadro di un accordo di investimento, entro sei mesi dalla data della richiesta di composizione inviata per iscritto, l'investitore interessato potrà, a sua scelta, sottoporle:
 - a) al Tribunale della Parte Contraente competente per territorio;
 - b) ad un Tribunale Arbitrale ad hoc, in conformità con il Regolamento arbitrale della Commissione delle Nazioni Unite sul

diritto commerciale internazionale (UNCITRAL) e la Parte Contraente sul cui territorio l'investimento e' stato effettuato si impegna ad accettare il lodo di tale Tribunale Arbitrale.

c) al Centro Internazionale per la composizione delle controversie relative agli investimenti, per l'applicazione delle procedure arbitrali di cui alla Convenzione di Washington del 18 marzo 1965 sulla composizione delle controversie relative agli investimenti fra Stati e cittadini di altri Stati, se o non appena ambedue le Parti Contraenti vi abbiano acceduto.

4. Le due Parti Contraenti si asterranno dal trattare per via diplomatica le questioni attinenti ad una procedura arbitrale o a procedimenti giudiziari in corso finchè tali procedure non siano concluse ed una delle Parti Contraenti non abbia ottemperato al lodo del Tribunale Arbitrale o alla sentenza di altro Tribunale entro i termini prescritti dal lodo o dalla sentenza, ovvero entro quelli determinabili in base alle disposizioni di diritto internazionale o interno applicabili alla fattispecie.

ARTICOLO 10

Regolamento delle Controversie tra le Parti Contraenti

1. Ogni controversia che dovesse insorgere tra le Parti Contraenti sull'interpretazione del presente Accordo dovrà essere, per quanto possibile, amichevolmente composta per via diplomatica.
2. Nel caso in cui tali controversie non possano essere composte entro i sei mesi successivi alla data in cui una delle Parti Contraenti ne abbia fatto richiesta scritta all'altra Parte Contraente, esse verranno, su iniziativa di una delle Parti Contraenti, sottoposte ad un Tribunale Arbitrale ad hoc in conformità alla disposizioni del presente Articolo.
3. Il Tribunale Arbitrale verrà costituito nel modo seguente: entro due mesi dalla data di ricezione della richiesta di arbitrato, ciascuna delle due Parti Contraenti nominerà un membro del Tribunale. Il Presidente sarà nominato entro tre mesi dalla data di nomina dei due membri predetti.

4. Se, entro i termini di cui al paragrafo 3 del presente Articolo, le nomine non saranno ancora state effettuate, ognuna delle due Parti Contraenti, in mancanza di diverse intese potrà richiedere la loro effettuazione al Presidente della Corte Internazionale di Giustizia. Qualora questi sia cittadino di una delle Parti Contraenti, ovvero per qualsiasi motivo non gli fosse possibile procedere alle nomine, ne verrà fatta richiesta al Vice Presidente della Corte. Nel caso in cui il Vice Presidente sia cittadino di una delle Parti Contraenti, o per qualsiasi motivo non possa effettuare le nomine, verrà invitato a provvedere il membro della Corte Internazionale di Giustizia più anziano che non sia cittadino di una delle Parti Contraenti.
5. Il Tribunale arbitrale deciderà a maggioranza e le sue decisioni saranno vincolanti. Entrambe le Parti Contraenti si accolleranno le spese del proprio arbitraggio e del proprio rappresentante alle udienze. Le spese del Presidente e quelle residuali saranno sopportate da entrambe le Parti Contraenti in misura eguale. Il Tribunale Arbitrale stabilirà le proprie procedure.

ARTICOLO 11

Relazioni fra i Governi

Le disposizioni del presente Accordo si applicheranno indipendentemente dalla esistenza o meno di relazioni diplomatiche o consolari fra le Parti Contraenti.

ARTICOLO 12

Applicazione di altre disposizioni

1. Qualora una questione sia disciplinata sia dal presente Accordo che da un altro Accordo Internazionale a cui abbiano aderito le due Parti Contraenti, ovvero da norme di diritto internazionale generale, alle Parti Contraenti stesse ed ai loro investitori verranno applicate le disposizioni più favorevoli.
2. Qualora, per effetto di leggi e regolamenti, ovvero di altre disposizioni o specifici contratti, ovvero autorizzazioni o accordi di investimento, una Parte Contraente abbia riservato agli investitori dell'altra Parte Contraente un trattamento più favorevole di quello previsto dal presente Accordo, verrà applicato il trattamento più favorevole.

Nel caso in cui la Parte Contraente ospitante non abbia applicato tale trattamento, in conformità con quanto sopra specificato e l'investitore di conseguenza ne subisca un danno, egli avrà diritto al risarcimento di detti danni, in base alle disposizioni dell'Articolo 4.

3. Qualora, successivamente alla data in cui è stato effettuato l'investimento, le leggi, i regolamenti, le norme o i provvedimenti di politica economica che, direttamente o indirettamente, vigono sugli investimenti dovessero subire modifiche, verrà applicato, su richiesta dell'investitore, il medesimo trattamento applicabile nel momento in cui è stato effettuato l'investimento.

ARTICOLO 13

Entrata in vigore

Il presente Accordo entrerà in vigore alla data in cui entrambe le Parti Contraenti abbiano notificato l'una all'altra il completamento delle rispettive procedure costituzionali.

ARTICOLO 14

Applicazione dell'Accordo

Il presente Accordo è altresì valido per gli investimenti che gli investitori di una Parte Contraente abbiano effettuato sulla base dei regolamenti dell'altra Parte Contraenti sul territorio di questa prima dell'entrata in vigore del presente Accordo. Esso non si applicherà alle controversie in essere prima della entrata in vigore del presente Accordo.

ARTICOLO 15

Durata e Scadenza

1. Il presente Accordo rimarrà in vigore per 10 anni a partire dalla data della notifica di cui all'Articolo 13 e resterà in vigore per un ulteriore periodo di 10 anni, a meno che una Parte Contraente non lo denunci per iscritto un anno prima del suo scadere.
2. Nel caso di investimenti effettuati prima delle date di scadenza, di cui al precedente punto 1 di questo Articolo, le disposizioni degli Articoli da 1 a 12 rimarranno in vigore per ulteriori dieci anni a partire dalle date predette.

IN FEDE DI CHE, i sottoscritti, debitamente delegati dai rispettivi Governi, hanno firmato il presente Accordo.

FATTO a Skopje il 26 febbraio 1997 in due versioni originali, nelle lingue macedone, italiana ed inglese, tutti i testi facenti egualmente fede. In caso di ogni divergenza fara' fede il testo inglese.

PER IL GOVERNO MACEDONE

PER IL GOVERNO ITALIANO

d-r Ljubomir Frčkovski, s.r.

Piero Fassino, s.r.

PROTOCOLLO

Le Parti Contraenti concordano altresì sulle seguenti clausole, che formano parte integrante dell'Accordo.

1. Con riferimento all'Articolo 1

Le disposizioni del presente Accordo si applicano anche a tutte le attività connesse con gli investimenti.

Queste comprendono in particolare, ma non esclusivamente: organizzazione, controllo, funzionamento, mantenimento e cessione di compagnie, filiali, agenzie, uffici, stabilimenti o altre strutture utili alla condotta degli affari; acquisizione, utilizzo, protezione e cessione di proprietà di qualunque tipo, inclusa la proprietà intellettuale; presa in prestito di fondi; acquisto, emissione e vendita di partecipazione azionarie ed altri titoli; acquisto di valuta per importazioni.

2. Con riferimento all'Articolo 2

a) Ciascuna Parte Contraente assicurerà mezzi effettivi per avanzare reclami e far valere diritti relativi agli investimenti ed agli accordi di investimento.

b) Secondo le proprie leggi e disposizioni, ciascuna Parte Contraente regolerà, nel modo più favorevole possibile, le questioni relative all'entrata, soggiorno e movimento dei cittadini di una Parte Contraente, che intraprendano attività connesse agli investimenti sul territorio dell'altra Parte Contraente, e dei membri delle loro famiglie.

c) Alle Compagnie legalmente costituite secondo le leggi vigenti e regolamenti di una Parte Contraente sarà permesso di impiegare personale direttivo d'alto livello di loro scelta, indipendentemente dalla cittadinanza posseduta, secondo la legislazione della Parte Contraente ospitante.

3. Con riferimento all'Articolo 3

Tutte le attività riguardanti l'acquisto, la vendita ed il trasporto di materie prime e loro derivati, energia, combustibili, beni strumentali, nonché ogni altra forma di operazione ad esse relativa e comunque connessa ad attività imprenditoriali ai sensi del presente Accordo, godranno, sul territorio di ciascuna Parte Contraente, di un trattamento non meno favorevole di quello riservato per attività ed iniziative analoghe ai propri investitori o a quelli di Stati Terzi.

4. Con riferimento all'Articolo 5

Ogni misura presa in connessione con l'investimento che limiti le risorse finanziarie od altre iniziative che creino perdite rilevanti per lo stesso investimento, prese nel pubblico interesse, saranno trattate nell'ambito delle misure di cui al paragrafo 1 dell'Articolo 5.

5. Con riferimento all'Articolo 9

Ai sensi dell'Articolo 9 (3) (b), l'arbitrato sarà condotto secondo i criteri arbitrali della Commissione delle Nazioni Unite sul Diritto Commerciale Internazionale (UNCITRAL) nonché secondo le seguenti disposizioni:

a) Il Tribunale Arbitrale sarà composto di tre arbitri; se non sono cittadini di ciascuna Parte Contraente, dovranno essere cittadini di uno Stato avente relazioni diplomatiche con entrambe le Parti Contraenti. La designazione degli arbitri, se necessario e secondo le regole UNCITRAL, dovrà essere fatta dal Presidente dell'Istituto d'Arbitrato della Camera di Stoccolma, nella sua capacità di autorità designata. L'arbitrato avrà luogo a Stoccolma, a meno che le due Parti Contraenti si siano accordate diversamente.

b) Nel depositare la sua decisione, il Tribunale Arbitrale applicherà anche le disposizioni contenute in questo Accordo, così come i principi di diritto internazionale riconosciuti da entrambe le Parti Contraenti.

Il riconoscimento e l'applicazione del lodo arbitrale sul territorio di entrambe le Parti Contraenti avverranno sulla base dei rispettivi ordinamenti di legge, in conformità con le pertinenti Convenzioni Internazionali di cui entrambe le Parti sono membre.

In fede di che, i sottoscritti, debitamente delegati dai rispettivi Governi, hanno firmato il presente Protocollo.

FATTO a Skopje il 26 febbraio 1997 in due versioni originali, nelle lingue macedone, italiana ed inglese, tutti i testi facenti egualmente fede. In caso di ogni divergenza fara' fede il testo inglese.

PER IL GOVERNO MACEDONE

Dr.Ljubomir Frckovski , s.r.

Ministro degli Affari Esteri

PER IL GOVERNO ITALIANO

On.Piero Fassino , s.r.

Sottosegretario per gli
Affari Esteri

AGREEMENT

BETWEEN THE MACEDONIAN GOVERNMENT AND THE

ITALIAN GOVERNMENT

ON THE MUTUAL PROMOTION AND PROTECTION OF

INVESTMENTS

The Macedonian Government and the Italian Government (hereafter referred to as the Contracting Parties),

Desiring to establish favourable conditions for improved economic cooperation between the two Countries, and especially in relation to capital investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

and

acknowledging that offering encouragement and mutual protection to such investment, based on international agreements, will contribute to stimulating business ventures, which foster the prosperity of both Contracting Parties,

Hereby agree as follows;

Article 1 - Definitions

For the purposes of this Agreement:

1. The term "investment" shall be construed to mean any kind of property invested, by a natural or legal person of a Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, in conformity with the laws and regulations of that Party, irrespective of the legal form chosen, as well as of the legal framework.

This term "investment" doesn't include claims under business transactions whose object is acquiring goods or services or credits, unless it concerns loans which, according to their aim and scope, have a form of participation (similar to loans for participation).

Without limiting the generality of the foregoing, the term "investment" comprises in particular, but not exclusively:

- a) movable and immovable property and any ownership right in rem, including real guarantee rights on property of a Third Party, to the extent that it can be invested, such as mortgages, liens and pledges;
- b) shares, bonds, share capital, as well as the government and other kinds of securities in general;
- c) claims to money or any service right having an economic value connected with an investment, as well as reinvested incomes and capital gains;
- d) copyright, commercial trade marks, patents, industrial designs and other intellectual and industrial property rights, Know-how, trade secrets, trade names and goodwill;
- e) any economic rights accruing by law or by contract and any license and franchise granted in accordance with the provisions in force on economic activities, including the right to prospect for, extract and exploit natural resources;
- f) any increases in value of the original investment.

Any modification in the form of the investment does not imply a change in the nature thereof.

2. The term "investor" shall be construed to mean any natural or legal person of a Contracting Party investing in the territory of the ~~other~~ Contracting Party as well as the foreign subsidiaries and affiliates and branch offices controlled in anyway by the above natural and legal persons.
3. The term "natural person", in reference to either Contracting Party, shall be construed to mean any natural person holding the nationality of that State in accordance with its laws.
4. The term "legal person", in reference to either Contracting Party, shall be construed to mean any entity having its head office in the territory of one of the Contracting Parties and recognized by it.

5. The term "income" shall be construed to mean the money accruing to an investment, including in particular profits or interests, interest income, capital gains, dividends, royalties or commissions, compensations for technical services, as well as any other form of payment either in money or in kind.
6. The term "territory" means:
 - a) for the Macedonian side: "its land, air space, inland lake water and bottom over which it has jurisdiction or sovereign rights for the purpose of exploring, exploiting, conserving and managing natural resources, pursuant to internal jurisdiction and international law";
 - b) for the Italian side: " the area encompassed by land boundaries, as well as air space and the sea, marine and submarine zones over which exercises, in accordance with its national laws and regulations and international law, sovereign rights or jurisdiction".
7. "Investment agreement" means an agreement between a Party (or its agencies or instrumentalities) and an Investor of the other Party concerning an investment.
8. "Nondiscriminatory treatment" means treatment that is at least as favourable as the better of national treatment or most-favoured-nation treatment.
9. "Right of access" means the right to be admitted to carry out investment in the territory of the other Contracting Party.

Article 2- Promotion and Protection of Investment

1. Each Contracting Party shall encourage and create favourable conditions for investors of the other Contracting Party to make investments in its territory.
2. Investors of one of the Contracting Parties shall have the right of access to the investment activities, in the territory of the other Contracting Party, not less favourable than the one granted as per Article 3.1.
3. Both Contracting Parties shall at all times ensure just and fair treatment of the investments of investors of the other Contracting Party. Both Contracting Parties shall ensure that the management, maintenance, use, transformation, enjoyment or

assignment of the investments effected in their territory by investors of the other Contracting Party, as well as companies and enterprises in which these investments have been effected, shall in no way be subject to unjustified or discriminatory measures.

4. Each Contracting Party shall create and maintain, in its territory a legal framework apt to guarantee to investors the continuity of legal treatment, including the compliance, in good faith, of all undertakings assumed with regard to each specific investor.

Article 3 - National Treatment and the Most favoured Nation Clause

1. Both Contracting Parties, within the bounds of their own territory, shall offer investments effected by, and the income accruing to, investors of the other Contracting Party no less favourable treatment than that accorded to investments effected by, and income accruing to, its own nationals or investors of Third States.
2. In case, from the legislation of one of the Contracting Parties, or from the international obligations in force or that may come into force in the future for one of the Contracting Parties, should come out a legal framework according to which the investors of the other Contracting Party would be granted a more favourable treatment than the one foreseen in this Agreement, the treatment granted to the investors of such other parties will apply to investors of the relevant Contracting Party also for the outstanding relationships.
3. The provisions under point 1 and 2 of this Article shall not be construed as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege which the former Contracting Party may grant to the investors of third States on the basis of:
 - (1) membership in economic union, customs union, free trade zone, monetary union or similar international agreement establishing such unions or other forms of international cooperation to which either of the Contracting Parties is or may become a party, or
 - (2) any international agreement or arrangement relating wholly or partially to avoidance of double taxation or facilitation of local border trade.

Article 4 - Compensation for Damages or Losses

1. Should investors of one of the Contracting Parties incur losses or damages on their investments in the territory of the other Contracting Party due to war, other forms of armed conflict, a state of emergency, civil strife or other similar events, the Contracting Party in which the investment has been effected shall offer adequate compensation in respect of such losses or damages. Irrespective whether such losses or damages have been caused by governmental forces or other subjects. Compensation payments shall be freely transferable without undue delay.

The investors concerned shall receive the same treatment as the nationals of the other Contracting Party and, at all events, no less favourable than that of investors of Third States.

Article 5 - Nationalization of Expropriation

1. Investments of investors of either Contracting Party shall not be nationalized, expropriated or subjected to measures having effect equivalent to nationalization (hereinafter referred to as "expropriation") in the territory of the Contracting Party, except in the public interest. The expropriation shall be carried out under due process of law, on a non-discriminatory basis, against adequate compensation which shall be effected without undue delay. Such compensation shall correspond to the market value of the investment expropriated immediately before the expropriation or before the impending expropriation became of public knowledge, whichever is earlier, shall include interest calculated until the date of payment, shall be made without undue delay and be freely transferable.
2. In case that the subject of nationalization or expropriation or similar is a joint venture, the investment of the investor shall be evaluated in the currency it was invested.

Compensation shall be considered just and fair if it is paid in the currency in which a foreign investor realized the investment, or in any other currency accepted by the investor.

Compensation shall be made without undue delay, within the term not longer than 3 months from the date decision was made about its value.

Compensation shall include interest calculated on the six-months LIBOR basis, from the date of nationalization or expropriation till the date of payment effected.

3. The investor affected shall have a right, under the laws and regulations of the Contracting Party making the expropriation, to prompt review of his or its case by a judicial or other independent authority of that Contracting Party and to the evaluation of his or its investments in accordance with the principles set out in this Article.
4. If the investor and the competent body cannot reach an agreement, the amount of compensation shall be determined according to procedure for settlement of disputes according to Article 9 of the Agreement.
Compensation shall be freely transferable.
5. In case that a Contracting Party and the investor cannot reach an agreement during nationalization or expropriation, compensation shall be based on the same parameters and exchange rates taken into consideration in the documents for starting with the investment. Exchange rate applied to such compensation shall be the rate prevailing on the date immediately before the announcement of nationalization or expropriation.
6. If the expropriated property, either completely or partially, does not serve the anticipated purpose in public interest, according to decision on expropriation based on law, the expropriated owner and his or its assignee are entitled to buy back that property at the market value.

Article 6 - Repatriation of Capital, Profits and Income

1. Each of the Contracting Parties shall guarantee that the investors of the other may transfer the following abroad, without undue delay, in any convertible currency:
 - a) capital and additional capital, including reinvested income, used to maintain and increase investment;
 - b) the net income, dividends, royalties, payments for assistance and technical services, interests and other profits;
 - c) income deriving from the total or partial sale or the total or partial liquidation of an investment;
 - d) funds to repay loans connected to an investment and the payment of the related interests;

- e) remuneration and allowances paid to nationals of the other Contracting Party for work and services performed in relation to an investment effected in the territory of the other Contracting Party, in the amount and manner prescribed by the national legislation and regulations in force.
2. Without restricting the scope of Article 3 of this Agreement, the Contracting Parties undertake to apply to the transfers mentioned in paragraph 1 of this Article the same favourable treatment that is accorded to investments effected by investors of Third States, in case it is more favourable.

Article 7 - Subrogation

In the event that one Contracting Party or an Institution thereof has provided a guarantee in respect of non-commercial risks for the investment effected by one of its investors in the territory of the other Contracting Party, and has effected payment to said investor on the basis of that guarantee, the other Contracting Party shall recognize the assignment of the rights of the investor to the first-named Contracting Party. In relation to the transfer of payments to the Contracting Party or its Institution by virtue of this assignment, the provisions of Article 4, 5 and 6 of this Agreement shall apply.

Article 8 - Transfer procedures

1. All the transfers, referred to in Articles 4, 6 and 7, shall be made in a convertible currency at the official exchange rate of the day of transfer, provided that the transfer takes place during the five working days after the date of application.
2. Any transfer shall be effected after all fiscal obligations have been met.

These fiscal obligations are deemed to be complied with when the investor has fulfilled the proceedings provided for by the law of the Contracting Party on the territory of which the investment has been carried out.

Article 9 - Settlement of Disputes between Investors and Contracting Parties

1. Any dispute which may arise between one of the Contracting Parties and the investors of the other Contracting Party on investments, including disputes, relating to the amount of compensation, shall be settled amicably, as far as possible.
2. In case the Investor and one entity of one of the Parties have stipulated an investment agreement, the procedure foreseen in such investment agreement shall apply.

3. In the event that such dispute cannot be settled amicably, or in the framework of an investment agreement, within six months of the date of the written application for settlement, the investor in question may submit at his choice the dispute for settlement to:
- a) the Contracting Party's Court having territorial jurisdiction;
 - b) an ad hoc Arbitration Tribunal, in compliance with the arbitration regulation of the UN Commission on the International Trade Law (UNCITRAL); and the host Contracting Party undertakes hereby to accept the reference to said arbitration.
 - c) the International Centre for Settlement of Investment Disputes, for the implementation of the arbitration procedures under the Washington Convention of 18 March, 1965, on the settlement of investment disputes between States and nationals of other States, if or as soon as both the Contracting Parties have acceded to it.
4. Both Contracting Parties shall refrain from negotiating through diplomatic channels any matter relating to an arbitration procedure or judicial procedures underway until these procedures have been concluded, and one of the Contracting Parties has failed to comply with the ruling of the Arbitration Tribunal of the Court of law within the period envisaged by the ruling, or else within the period which can be determined on the basis of the international or domestic law provisions which can be applied to the case.

Article 10 - Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. Any dispute which may arise between the Contracting Parties relating to the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled amicably through diplomatic channels.
2. In the event that the dispute cannot be settled within six months of the date on which one of the Contracting Parties notifies, in writing, the other Contracting Party, the dispute shall, at the request of one of the Contracting Parties, be laid before an ad hoc Arbitration Tribunal as provided in this Article.
3. The Arbitration Tribunal shall be constituted in the following manner: within two months from the moment on which the request for arbitration is received, each of the two Contracting Parties shall appoint a member of the Tribunal. The President shall be appointed within three months of the date on which the other two members are appointed.

4. If, within the period specified in paragraph 3. of this Article, the appointments have not been made, each of the two Contracting Parties can, in default of other arrangement, ask the President of the International Court of Justice to make the appointment. In the event that the President of the Court is a national of one of the Contracting Parties or it is, for any reason, impossible for him to make the appointment, the application shall be made to the Vice-President of the Court. If the Vice-President of the Court is a national of one of the Contracting Parties, or is unable to make the appointment for any reason, the most senior member of the International Court of Justice, who is not a national of one of the Contracting Parties, shall be invited to make the appointment.
5. The Arbitration Tribunal shall rule with a majority vote, and its decisions shall be binding. Both Contracting Parties shall pay the costs of their own arbitration and of their representative at the hearings. The President's costs and any other cost shall be divided equally between the Contracting Parties.

The Arbitration Tribunal shall lay down its own procedures.

Article 11 - Relations between Governments

The provisions of this Agreement shall be applied irrespective of whether or not the Contracting Parties have diplomatic or consular relations.

Article 12 - Application of other provisions

1. If a matter is governed both by this Agreement and by another International Agreement to which both Contracting Parties are signatories, or by general international law provisions, the most favourable provisions shall be applied to the Contracting Parties and to the their investors.
2. Whenever the treatment accorded by one Contracting Party to the investors of the other Contracting Party, according to its laws and regulations or other provisions or specific contract or investment authorizations or agreement, is more favourable than that provided under this agreement, the most favourable treatment shall apply. In case the host Contracting Party has not applied such treatment, in conformity with the above, and the Investor suffers a damage as a consequence thereof, the Investors shall be entitled to a compensation of such damages in conformity with Article 4.

3. Whenever, after the date when the investment has been made, a modification should take place in laws, regulations, acts or measures of economic policies governing directly or indirectly the investment, the same treatment will apply upon request of the investor that was applicable to it at the moment when the investment had been carried out.

Article 13 - Entry into Force

This Agreement shall become effective as from the date in which the two Contracting Parties notify each other that their respective constitutional procedures have been completed.

Article 14 - Application of the Agreement

This Agreement is also valid for investments that investors of one Contracting Party have done in accordance with the regulations of the other Contracting Party in its territory before the entering into force of this Agreement. It will not be applied to disputes that happened before the entering into force of the present Agreement.

Article 15 - Duration and Expiry

1. This Agreement shall remain effective for a period of 10 years from the date of the notification under Article 13 and shall remain in force for a further period of 10 years thereafter, save if one of the Contracting Parties withdraws in writing by not later than one year before its expiry date.
2. In the case of investments effected prior to the expiry dates, as provided under paragraph 1 of this Article, the provisions of the Articles 1 to 12 shall remain effective for a further ten years after the aforementioned dates.

In WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Agreement.

DONE IN Skopje, the day of twenty sixth of February one thousand nine hundred and ninety seven, in two originals, in Macedonian, Italian, and English languages, each text being equally authentic.

In case of any divergence, the English text shall prevail.

FOR THE MACEDONIAN

GOVERNMENT

Minister of Foreign Affairs
d-r Ljubomir Frčkovski

FOR THE ITALIAN

GOVERNMENT

State Undersecretary for Foreign Affairs
Piero Fassino

PROTOCOL

The Contracting Parties, also agreed to the following clauses, which form an integral part of the Agreement.

1. With reference to Article 1:

Provisions of this Agreement will be applied also to all activities in connection with investments.

These activities comprise particularly, but not exclusively: organization, control, operation, maintenance and disposition of companies, branches, agencies, offices, factories or other facilities for conduct of business; acquisition, use, protection and disposition of property of all kinds, including intellectual property; borrowing of funds; purchase, issuance and sale of equity shares and other securities; and purchase of foreign exchange for imports.

2. With reference to Article 2:

- a) Each Contracting Party will provide effective means of asserting claims and for enforcing rights with respect to investments and with investment agreements.
- b) In accordance with its own laws and provisions, each Contracting Party, as favourable as possible will regulate questions concerning entrance, stay and movement of nationals of one Contracting Party, undertaking activities in connection with the investments in the territory of the other Contracting Party and members of their families.
- c) Legal entities, constituted in accordance with the applicable laws and regulations of one Contracting Party, shall be permitted to engage top managerial personnel of their choice, regardless of nationality, in accordance with the legislature of the host Contracting Party.

3. With reference to Article 3:

All activities relating to the procurement, sale and transport of raw and processed materials, energy, fuel and means for production, as well as other kind of operations related to the stated activities or with investment activities under this Agreement, on the territory of each Contracting Party, shall be accorded no less favourable treatment than that accorded to similar activities and initiatives taken by own investors or investors of Third countries.

4. With reference to Article 5:

Any measure undertaken with respect to the investment limiting the financial resources or other means creating remarkable loss to the same investment, undertaken in public interest, will be treated as one of the measures stated in paragraph 1 of the Article 5.

5. With reference to Article 9:

Under Article 9 (3) (b), arbitration shall be conducted in accordance with the arbitration standards of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL), as well as in accordance with the following provisions:

- a) The Arbitration Tribunal shall be composed of three arbitrators; if they are not nationals of either Contracting Party, they shall be nationals of the state having diplomatic relations with both Contracting Parties.

The appointment of the arbitrators, when necessary, pursuant to the UNCITRAL Rules, shall be done by the President of the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber, in his capacity as appoint authority. The arbitration will take place in Stockholm, unless the two Contracting Parties have agreed otherwise.

- b) When delivering its decision, the Arbitration Tribunal shall apply also provisions contained in this Agreement, as well as the principles of the international law recognized by both Contracting Parties.

The recognition and implementation of the arbitration decision in the territory of both Contracting Parties shall be governed by their respective national legislations, in compliance with the relevant international conventions they are parties to.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized there to by their respective Governments, have signed the present protocol.

DONE IN Skopje, the day of twenty sixth of February one thousand nine hundred and ninety seven, in two originals, in Macedonian, Italian, and English languages, each text being equally authentic.

In case of any divergence, the English text shall prevail.

**FOR THE MACEDONIAN
GOVERNMENT**

Minister of Foreign Affairs

Dr. Lubomir Frckoski

**FOR THE ITALIAN
GOVERNMENT**

State Undersecretary for Foreign Affairs

Piero A. Fassino